

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 8 kwietnia 2021 r.

sprawy **A. B.**

skazanego za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 20 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Ka (...)

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w E.

z dnia 19 maja 2020 r., sygn. akt II K (...)

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego A. B. – adw. K. G. (Kancelaria Adwokacka w E.) kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

A. B. został oskarżony o to, że w dniu 20 października 2019 roku około godz. 19:15 w N. w pobliżu posesji przy ul. (...) grożąc pozbawieniem życia U. P. oraz dokonując przy użyciu noża rozcięcia powłoki skóry na wysokości dolnej lewej strony żuchwy, usiłował odbyć stosunek płciowy z pokrzywdzoną, czym spowodował u pokrzywdzonej obrażenia ciała w postaci stłuczenia głowy i twarzy, powierzchownej rany ciętej szyi, potłuczeń ogólnych, co stanowi naruszenie czynności narządu ciała poniżej dni siedmiu, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na aktywną obronę ze strony pokrzywdzonej, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej roku pozbawienia wolności za przestępstwo podobne, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 maja 2020 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w E.:

1. oskarżonego A. B. uznał za winnego popełnienia zarzucanego aktem oskarżenia czynu, przy czym sprecyzował, że groźba pozbawienia życia wzbudziła u pokrzywdzonej uzasadnioną obawę jej spełnienia i dopuścił się go przed upływem pięciu lat od odbycia w okresie od 09 września 2006 roku do 15 lutego 2008 roku i od 15 marca 2011 roku do 06 października 2015 roku kary 4 lat pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne podobne kwalifikowane z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w P. w dniu 26 lutego 2007 roku w sprawie o sygn. akt II (...) objętej następnie wyrokiem łącznym wydanym w dniu 22 sierpnia 2008 roku przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie o sygn. II K (...), na mocy którego wymierzono karę łączną 6 lat pozbawienia wolności i za to na podstawie art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. skazał go, a na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. wymierzył mu karę 6 (sześciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,
2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 22 października 2019 roku godz. 16:00 do dnia 02 marca 2020 roku godz. 16:00 i od dnia 09 marca 2020 roku godz. 16:00 do dnia 19 maja 2020 roku,

3. na podstawie art. 41 a § 1 i 4 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się z U. P. w jakiegokolwiek formie i zakazał mu zbliżania się do pokrzywdzonej na odległość bliższą niż 50 (pięćdziesiąt) metrów na okres 7 (siedmiu) lat,
4. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej U. P. kwotę 10.000 (dziesięciu tysięcy 00/100) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną wskutek przestępstwa krzywdę,
5. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodów rzeczowych opisanych w wykazie o nr (...) na k. 230 akt pod poz. 1 i 3,
6. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił oskarżonemu dowód rzeczowy w postaci kurtki marki A. opisany w wykazie o nr (...) na k. 230 akt pod poz.5,
7. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. G. kwotę 504 (pięciuset czterech 00/100) złotych powiększoną o podatek od towarów i usług w kwocie 115,92 (stu piętnastu złotych 92/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu,
8. zwolnił oskarżonego z obowiązku poniesienia kosztów sądowych i obciążył nimi w całości Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł obrońca, który zaskarżył wyrok w całości, podnosząc następujące zarzuty:

1. obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 w zw. z art. 202 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów na okoliczność ustalenia stanu zdrowia psychicznego oskarżonego w trakcie zarzucanego mu czynu ze względu na fakt, że wniosek ten w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania karnego a w aktach sprawy znajduje się już opinia biegłych psychiatrów wydana w innej sprawie, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że oskarżony leczył się psychiatrycznie w przeszłości, a więc istnieją wątpliwości co do jego poczytalności, a znajdująca się w aktach postępowania opinia biegłych sądowych wydana na potrzeby innego postępowania datowana jest na dzień 30 lipca 2019 roku a więc wydana

została kilka miesięcy przed rzekomym popełnieniem przestępstwa przez oskarżonego;

2. obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków A. S., J. P. oraz R. P. na okoliczność przebywania przez oskarżonego w dnia od 20 do 22 października poza miejscem popełnienia przestępstwa oraz niemożności przekazania przez oskarżonego kurtki świadkowi W. R. ze względu na fakt, że wniosek ten w sposób oczywisty prowadzi do przedłużenia postępowania, podczas gdy powyższy wniosek dowodowy miał na celu wykazanie okoliczności istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i w sposób istotny mógł wpłynąć na rozstrzygnięcie Sądu wydane w niniejszej sprawie;

3. obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych oskarżonego o przesłuchanie R. R., K. B., T. J., J. T., B. T., A. K. oraz M.Z. na okoliczność istnienia konfliktu pomiędzy dotychczas przesłuchanymi w sprawie świadkami a oskarżonym z uwagi na odrębną sprawę karną, istnienie podejrzenia stronnictwa przesłuchiwanym świadków oraz upozorowanie dokonania przez oskarżonego przestępstwa jako zmierzających w sposób oczywisty do przedłużenia postępowania, podczas gdy okoliczności wskazane przez oskarżonego były niezwykle istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszego procesu, ponieważ mogły rzutować na ocenę pozostałych dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie;

4. obrazę prawa procesowego, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego w postaci:

a. zeznań pokrzywdzonej U. P. przejawiającej się w uznaniu złożonych przez pokrzywdzoną zeznań za w pełni wiarygodne podczas gdy pozostają one w sprzeczności z wyjaśnieniami złożonymi przez oskarżonego;

b. wyjaśnień złożonych przez oskarżonego przejawiającej się w uznaniu złożonych przez niego wyjaśnień za w pełni niewiarygodne, podczas gdy złożone wyjaśnienia były spójne i konsekwentne, a na poparcie swoich twierdzeń oskarżony złożył szereg wniosków dowodowych;

5. w konsekwencji obrazy powyższych przepisów zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na bezpodstawnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu czynu pomimo istnienia wątpliwości wskazywanych przez oskarżonego co do jego sprawstwa.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1. dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków wskazanych przez oskarżonego, które zostały bezpodstawnie oddalone przez Sąd pierwszej instancji;
2. uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

W osobistej apelacji oskarżony zaskarżył wyrok w całości, podnosząc przede wszystkim zarzuty bezpodstawnego oddalenia jego wniosków dowodowych, niszczenie materiałów dowodowych przez prokuraturę, wadliwą ocenę materiału dowodowego, pobicie go przez Policję, stronnnicze działanie Policji, prokuratury i sądu.

Prokurator zaskarżył wyrok na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze, podnosząc zarzut rażącej jej niewspółmierności, poprzez wymierzenie oskarżonemu kary 6 (sześciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności w sytuacji, gdy charakter zarzucanych i przypisanych przez sąd I instancji oskarżonemu przestępstw, przesłanki określające stopień społecznego niebezpieczeństwa czynów, w tym też dyrektywy kary odnoszące się przede wszystkim do wskazania ich celów ogólnoprewencyjnych i szczególnieprewencyjnych, jak też wielokrotna uprzednia karalność stanowią ogół okoliczności dających podstawę do wymierzenia A. B. kary pozbawienia wolności w znacznie wyższym wymiarze.

Podnosząc powyższy zarzut, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie kary 10 lat pozbawienia wolności.

Wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Ka (...), Sąd Okręgowy w S. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i orzekł o kosztach procesu.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł obrońca oskarżonego, który zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu rażącą i mającą istotny wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli instancyjnej, a także nienależyte, nierzetelne oraz pozbawione wnikliwej analizy rozważenie przez Sąd odwoławczy każdego z zarzutów zawartych w apelacji obrońcy skazanego A. B. oraz nieustosunkowanie się do argumentacji zawartej w ich uzasadnieniu, co skutkowało niezasadnym zaakceptowaniem ustaleń Sądu Rejonowego w E. naruszających prawo do obrony oraz prawo do rzetelnego procesu, zasadę in dubio pro reo, a ponadto wadliwe uzasadnienie orzeczenia Sądu odwoławczego, polegające na odwoływaniu się do trafności ustaleń i ocen Sądu I instancji, braku odpowiedniej argumentacji, która wskazywałaby, dlaczego podniesione zarzuty oraz argumenty na ich poparcie, nie zasługują na uwzględnienie.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w S. w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto domagał się przyznania kosztów za obronę skazanego z urzędu, wskazując, że nie została ona w żadnym stopniu opłacona.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

W ogólnikowo sformułowanym zarzucie kasacji i nader powierzchownym jego uzasadnieniu skarżący nie zdołał bowiem wykazać, by Sąd Okręgowy, dokonując kontroli odwoławczej, rażąco naruszył standardy wyznaczone treścią art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k., co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego, choć pisane niekiedy skrótowo (co dotyczy np. sposobu przywoływania treści zarzutów apelacyjnych) nie pozostawia wątpliwości co do tego, że organ ad quem każdy z zarzutów podniesionych przez obrońcę poddał analizie i dokonał jego słusznej oceny. Dokument ten, choć relatywnie krótki, świadczy również o gruntownej znajomości przez sąd odwoławczy akt sprawy. Nie ma więc podstaw do twierdzenia, że sąd II instancji ograniczył się do bezrefleksyjnej akceptacji stanowiska sądu meriti. W tym kontekście należy przypomnieć (przywoływaną zresztą i przez skarżącego) powszechnie aprobowaną zasadę, że stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego, w wykonaniu jego obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k., uzależniony jest od charakteru wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji oraz zamieszczonych we wniesionym środku odwoławczym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2020 r., III KK 548/19). W analizowanej sprawie, pisemne motywy wyroku sądu meriti, są bez wątpienia rzetelne i wnikliwe, czego nie można z kolei powiedzieć o zdecydowanie ogólnikowym uzasadnieniu środka odwoławczego. Tę samą wadę ma zresztą nadzwyczajny środek zaskarżenia, który - w zasadniczej jego części - stanowi wręcz dosłowne przywołanie argumentacji apelacyjnej (por. wywód zawarty na s. 3 – 5 apelacji z wywodem zamieszczonym na s. 5 – 7 kasacji). Powyższe prowadzi do konkluzji, że syntetyczne przedstawienie pisemnych motywów orzeczenia sądu odwoławczego, z uwagi na obszerność i wnikliwość wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu meriti, które sąd II instancji podzielił, było w tym wypadku zabiegiem uprawnionym.

Argumenty przywoływane w uzasadnieniu wyroku sądu tak pierwszej, jak i drugiej instancji, zweryfikowane w oparciu o znajdujący się w aktach sprawy materiał dowodowy, nie pozostawiają nadto żadnych wątpliwości, że wniosek sądu odwoławczego, iż sąd I instancji dokonał trafnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zarzut 4 apelacji obrońcy), na podstawie którego poczynił zgodne z prawdą ustalenia faktyczne (zarzut 5 apelacji obrońcy), był w pełni słuszny. Nie wywołuje również zastrzeżeń konstatacja organu ad quem, że oddalając zgłoszone przez oskarżonego wnioski o przesłuchanie świadków (zob. zarzut 2 i 3 apelacji obrońcy) sąd pierwszej instancji nie dopuścił się, mogącej mieć

wpływ na treść orzeczenia, obrazy eksponowanych w środku odwoławczym przepisów postępowania. Autor kasacji, który - poza ogólnikowym stwierdzeniem: „sąd odwoławczy poza lakonicznym odniesieniem się do zarzutów apelacyjnych nie przedstawił zdaniem obrony własnej argumentacji, a w wielu miejscach wręcz ograniczał się jedynie do powielenia stanowiska zawartego w uzasadnieniu sądu I instancji bez rzetelnego odniesienia się choćby do argumentacji obrońcy zawartej w uzasadnieniu środka odwoławczego” - odwołał się w istocie wyłącznie do tez zaczerpniętych wprost z apelacji, nie zdołał podważyć powyższej konstatacji.

Sąd odwoławczy miał również rację nie podzielając zarzutu podniesionego w punkcie 1 apelacji. Błędem organu ad quem, który nie mógł mieć jednak istotnego wpływu na treść wydanego przezeń orzeczenia, było natomiast to, że na poparcie tego stanowiska nie przywołał w uzasadnieniu wyroku stosownej argumentacji. Odnosząc się do tej kwestii Sąd Najwyższy wskazuje, że A. B. podał, że leczył się psychiatrycznie w 2012 r. (k. 376). W wydanej w dniu 30 lipca 2019 r. w innej sprawie opinii sądowo – psychiatrycznej biegli psychiatry, którzy dysponowali zarówno informacją o tym leczeniu, jak i kopią prowadzonej od 28.11.2006 r. książki zdrowia osadzonego, nie stwierdzili, by oskarżony był niepoczytalny, czy jego poczytalność była ograniczona. Uznali również, że ww. jest zdolny do prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny (k. 256 – 259). W tej sytuacji jako trafne należy ocenić stanowisko sądu I instancji, że w przedmiotowej sprawie nie ujawniły się okoliczności wskazujące na konieczność powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego i w konsekwencji dopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychiatrów. Wbrew temu co twierdzi obrońca, sam fakt leczenia psychiatrycznego nie przesądza jeszcze, czy wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego są uzasadnione (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2020 r., II KK 22/19, LEX nr 2785117). W judykaturze utrwalony jest także słuszny pogląd, że jakkolwiek poza sporem należy pozostawić stwierdzenie, że procesowego kryterium zasięgnięcia opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego nie spełnia posłużenie się opinią sądowo-psychiatryczną wydaną w innej sprawie, to równie oczywiste jest, że nie ma przeszkód ku temu, by wydana w innej sprawie opinia służyła ocenie, czy w rozstrzyganej sprawie istnieją uzasadnione podstawy do

powzięcia w tym względzie wątpliwości (tak trafnie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8 stycznia 2010 r., III KK 186/09, LEX nr 560588).

Powyższy wywód potwierdza postawioną na wstępie tezę, że wywiedziona w przedmiotowej sprawie kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Mając na uwadze trudną sytuację majątkową skazanego, Sąd Najwyższy zwolnił go od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, a wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa (art. 624 § 1 k.p.k.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez obrońcę z urzędu orzeczono na podstawie § 2, § 3, § 4 ust. 1 i 3, § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 18).